

การ

ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

พิมพ์นิภา คำทอง ^{1*}

ภานุมาศ หมอสินธ์ ²

รับบทความ: 3 มิถุนายน 2568 แก้ไขบทความ: 18 มิถุนายน 2568 ตอรับบทความ: 19 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 162 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การขออนุญาตเก็บข้อมูล การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูผู้สอน ครอบครัว และบุคคล 2) แนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเชิงรุก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยแต่ละด้านอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในทุกมิติ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล การอ่านออกเขียนได้ รายวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

¹⁻² สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

* อีเมล: pimmipa.pota@gmail.com

The Study of factors Thai Language Literacy of Grade 1 Students in Rayong Primary Educational Service Area Office 1

Pimnipa Kumthong ^{1*}

Phanumas Morsin ²

Abstract

This research aimed to 1) investigate the factors influencing Thai language literacy among Grade 1 students under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, and 2) explore the guidelines for improving Thai language literacy among these students. The study employed a survey research methodology. The sample group consisted of 162 Grade 1 Thai language teachers from schools under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2024, selected through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire regarding the factors influencing Thai language literacy among Grade 1 students within the specified educational service area. The research was conducted in four stages: obtaining permission for data collection, coordinating with relevant agencies, verifying the completeness of the data, and analyzing and synthesizing the results. The findings revealed that 1) the factors influencing Thai language literacy among Grade 1 students included individual factors, family, teachers, and the learning environment. Overall, the level of influence was high. When considering each factor, the order of influence from highest to lowest was learning environment, teachers, family, and individual factors. 2) As for the guidelines to enhance Thai language literacy, the study suggests that development should be proactive and continuous, focusing systematically on each factor to promote effective learning that aligns with the students' contexts in all dimensions.

Keywords: Influential Factors, Literacy, Thai Language Subject, Grade 1 Students, Rayong Primary Educational Service Area Office 1

¹⁻² Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Mueang District, Phitsanulok 65000, Thailand

* Email: pimnipa.pota@gmail.com

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรมตามเป้าหมายในระยะยาว โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก การเขียนได้ และการคิดเลขเป็น ซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ โดยเน้นการจัดระบบการเรียนรู้ การปรับบทบาทของครู และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่วัยระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

จากนโยบายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้ เป็นเป้าหมายเร่งด่วน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพรายบุคคล และเน้นให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดมาตรฐานการอ่านและการเขียนได้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อวางรากฐานทางภาษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว โดยเฉพาะในช่วงขั้นต้นของระดับประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2566 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า โรงเรียนบางแห่งมีผลการประเมินที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่บางแห่งกลับมีแนวโน้มลดลงหรือต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างของบริบทปัจจัยแวดล้อม ตลอดจนความพร้อมของบุคลากรและทรัพยากรทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ ปัญหาดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและเป็นระบบ อาจกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียนในพื้นที่ และเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สามารถอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

เกวลิน งามพิริยกร และสิทธิกร สุมาลี (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการสื่อสารและการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชา ดังนั้น แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมควรมีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบของกิจกรรม เกม สื่อการสอน และสถานการณ์จำลอง โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของบทเรียน และความเหมาะสมของเนื้อหา รวมทั้งการบูรณาการกับวิชาอื่นอย่างเหมาะสม ซึ่งล้วนเป็นแนวทางที่ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาไทยมีความน่าสนใจและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

หลักในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสามารถดำเนินการได้ในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัยและพัฒนาการของผู้เรียน

วสันต์ วรรณรัตน์ (2564) ระบุว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน ความพร้อมของผู้เรียน และการพัฒนาทักษะภาษาอย่างรอบด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน ควรมีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น ๆ อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทั้งนี้ การเรียนการสอนไม่ควรจำกัดเฉพาะในชั่วโมงวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ข้ามกลุ่มสาระ โดยครูควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ใช้ภาษาอย่างถูกต้องเป็นแบบอย่าง และจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของผู้เรียน พร้อมทั้งประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

สื่อการเรียนการสอนภาษาไทย

วรัญญา เสนสม (2563) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียน เนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เกิดความสนใจ และส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยทั่วไป สื่อการเรียนการสอนสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) สื่อประเภทวัสดุ (Materials) ได้แก่ สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัว เช่น แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง รวมถึงวัสดุที่ต้องอาศัยอุปกรณ์ช่วยถ่ายทอด เช่น แผ่นเสียง फिल्मภาพยนตร์ 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ (Equipment) คือ อุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหาจากวัสดุ เช่น เครื่องฉายภาพ เครื่องเล่นแผ่นเสียง โทรทัศน์ 3) สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ (Techniques or Methods) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อาจนำสื่อประเภทอื่นมาใช้ร่วมด้วย เช่น การเล่นเกม สถานการณ์จำลอง การสาธิต เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีสื่อเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของกิจกรรมและระดับชั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาไทยทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน สื่อเหล่านี้สามารถประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป หรือขั้นประเมินผล เช่น เกมการศึกษา ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและส่งเสริมทักษะทางภาษา ได้แก่ เกมกระดาน เกมต่อคำ และเกมยี่สิบคำถาม ซึ่งล้วนช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการคิดอย่างเป็นระบบ บัตรคำใช้ฝึกทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการสะกดคำ ปริศนา คำทายช่วยเสริมการคิดวิเคราะห์ การใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ และจินตนาการ เทปบันทึกเสียงเป็นเครื่องมือฝึกทักษะการฟังและการอ่านออกเสียง โดยเฉพาะในกิจกรรมการอ่านทำนองเสนาะ นิทาน หรือข่าว ส่วนแผ่นป้ายสำลีและกระเปาะผนังสามารถใช้ประกอบการจัดกิจกรรมที่ต้องการการจดจำบัตรคำหรือบัตรภาพอย่างเป็นระบบ สไลด์ประกอบเสียงเหมาะสำหรับการเรียนรู้แบบรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย โดยช่วยให้ผู้เรียนรับข้อมูลจากทั้งภาพและเสียงไปพร้อมกัน และสถานการณ์จำลองซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาเชิงนามธรรมผ่านการแสดงบทบาทสมมติในบริบทใกล้ตัว อันเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้

จากการศึกษาของศิริรัตน์ แยมอ่อน (2559) และกิงรัก จบศรี (2561) มีผลการวิจัยสอดคล้องกันว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) มีดังนี้

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เช่น ความเงียบสงบของสถานที่เรียน ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย หากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการฝึกฝนด้านภาษาอย่างต่อเนื่อง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ด้านครูผู้สอน ครูมีบทบาทสำคัญในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ โดยครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา วิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัย และสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ครูที่มีเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความมั่นใจในการอ่านและเขียนได้มากยิ่งขึ้น

2.3 ด้านครอบครัว ครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยจนถึงวัยประถมต้น การสนับสนุนของครอบครัว เช่น การเล่นนิทาน การอ่านหนังสือร่วมกับบุตรหลาน การพูดคุยที่ใช้ภาษาร้อยเรียงอย่างถูกต้อง ตลอดจนการให้กำลังใจและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในบ้าน ล้วนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

2.4 ด้านบุคคล ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน เช่น พัฒนาการทางสติปัญญา ความสามารถทางภาษา พื้นฐานการเรียนรู้ก่อนเข้าโรงเรียน เจตคติ ความตั้งใจ และแรงจูงใจภายใน ล้วนมีผลต่อความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ผู้เรียนที่มีความพร้อมทางพัฒนาการ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มักจะมีความก้าวหน้าในการอ่านและเขียนได้ดีกว่าผู้เรียนที่ขาดความสนใจหรือมีข้อจำกัดด้านการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ด้านครอบครัว และด้านบุคคล จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนมิได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง หากแต่ต้องอาศัยความร่วมมือและการเกื้อหนุนกันอย่างสอดคล้องของทุกภาคส่วน ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีครูที่เข้าใจและสามารถออกแบบการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมจากครอบครัวที่เอาใจใส่และความพร้อมทางพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน เมื่อปัจจัยเหล่านี้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในระยะยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในรูปแบบของตาราง ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 2. แนวทางการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1	1. ปัจจัยด้านบุคคล	1.1 ความรู้พื้นฐานเดิม 1.2 แรงจูงใจในการเรียน 1.3 เจตคติในการเรียน
	2. ปัจจัยด้านครอบครัว	2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว 2.2 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว 2.3 การส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในครอบครัว
	3. ปัจจัยด้านครูผู้สอน	3.1 วิธีการจัดการเรียนการสอน 3.2 สื่อการเรียนการสอน 3.3 การวัดผลและประเมินผล
	4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.1 สถานที่เรียน 4.2 สื่ออุปกรณ์การเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 280 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 162 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่มอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอิงจากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เครื่องมือมีความครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย และมีความเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย โดยเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามในส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคคล 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้มาตรประมาณค่าแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมของประเด็น และความถูกต้องของถ้อยคำ แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสม จากนั้นดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.50–1.00 และนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927 ซึ่งอยู่ในระดับสูง เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำในรูปแบบออนไลน์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การขออนุญาตเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยออกหนังสืออนุญาตอย่างเป็นทางการในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด ผู้วิจัยยื่นหนังสือขออนุญาตไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูในสังกัด จำนวน 162 คน ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อคัดกรองข้อมูลให้มีคุณภาพ พร้อมสำหรับการนำไปวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิด โดยใช้กระบวนการสังเคราะห์สาระสำคัญของประเด็นที่ได้รับ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในพื้นที่ดังกล่าว

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ด้าน	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้	n=162		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านบุคคล	3.30	0.95	ปานกลาง
2	ด้านครอบครัว	3.53	1.08	มาก
3	ด้านครูผู้สอน	3.97	0.96	มาก
4	ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.09	0.91	มาก
	รวม	3.72	0.97	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.91) รองลงมา คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.96) และ ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.08) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคคลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.95) อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนมากกว่าปัจจัยด้านบุคคลและครอบครัว

2. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 สามารถสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละปัจจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบุคคล ครูผู้สอนเห็นว่าความพร้อมของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานทางภาษาในระดับปฐมวัย เช่น การรู้จักพยัญชนะ สระ และการผสมคำ รวมถึงความพร้อมทางด้านร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อมัดเล็ก การได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย และการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ครูผู้สอนเห็นพ้องว่าบทบาทของครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยเฉพาะการเอาใจใส่ การทบทวนบทเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว รวมถึงการใช้สื่ออย่างเหมาะสม ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของผู้เรียน

2.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน ข้อเสนอแนะมุ่งเน้นให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เน้นการเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจในการเรียน การส่งเสริมการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การจัดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของครู โดยเฉพาะการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสอนด้านภาษาไทย

2.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษา ได้แก่ การจัดมุมหนังสือที่เข้าถึงง่าย การใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning และการจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยองเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยแต่ละปัจจัยล้วนมีบทบาทเกี่ยวพันกันอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการเตรียมความ

พร้อมของผู้เรียน การสนับสนุนจากครอบครัว การจัดการเรียนการสอนของครู และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางภาษาไทยของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ปัจจัยด้านบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด การจดจำ และความมั่นใจในการเรียนรู้ มีแนวโน้มที่จะสามารถอ่านออกเขียนได้ดีตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ แยมอ่อน (2559) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับพัฒนาการเฉพาะบุคคล ซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมตั้งแต่อ่อนวัยเรียน ทั้งในด้านภาษา ความจำ และการมีสมาธิในการเรียนรู้

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า การเลี้ยงดูของครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน การจัดเวลาทบทวนบทเรียน และการสร้างแรงจูงใจในการอ่านที่บ้าน ส่งผลอย่างมากต่อพัฒนาการทางภาษาและการอ่านเขียนของนักเรียน สอดคล้องกับ กิ่งรัก จบศรี (2561) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในครอบครัวที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ การอ่านนิทานให้ลูกฟัง และการให้กำลังใจเมื่อลูกพยายามอ่านเขียน ล้วนส่งผลต่อความสามารถทางภาษาในระยะยาว

1.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เข้าถึงผู้เรียนรายบุคคล ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยให้เด็กนักเรียนอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ วรรณรัตน์ (2564) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียน โดยเฉพาะครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งต้องมีความเข้าใจผู้เรียนแต่ละคน และสามารถประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยี และวิธีการสอนให้เหมาะสมสภาพแวดล้อมของห้องเรียน

1.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาดเป็นระเบียบ มุมหนังสือที่น่าสนใจ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ล้วนส่งผลดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทย สอดคล้องกับ วรัญญา เสนสม (2563) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมช่วยสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในด้านการอ่านและการเขียน

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 มีดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบุคคล ควรส่งเสริมความพร้อมของผู้เรียนในด้านทักษะพื้นฐานทางภาษาไทยตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยเน้นการรู้จักพยัญชนะ สระ การผสมคำ รวมถึงการฟังและพูดอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการเรียนรู้การอ่านและการเขียนในชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ ควรดูแลพัฒนาการทางร่างกายของผู้เรียน โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมัดเล็กที่ใช้ในการเขียน และควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่

สนุกสนาน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับวัย เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสนุกกับการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ควรสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทบทวนบทเรียน การอ่านหนังสือร่วมกันและการกระตุ้นให้นักเรียนฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอที่บ้าน นอกจากนี้ ควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยเด็ก รวมถึงควรพัฒนาศักยภาพผู้ปกครองในการเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาไทยในครอบครัวอย่างแท้จริง

2.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยควรเน้นการใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การเล่นเกมภาษาไทย เพลง และกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนี้ ควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ และการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

2.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการตกแต่งด้วยสื่อที่หลากหลาย เช่น แผ่นภาพคำศัพท์ มุมหนังสือ มุมอ่านเล่น และสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นการมองเห็นและจดจำของนักเรียน นอกจากนี้ ควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนรู้ร่วมกับการจัดกิจกรรมแบบ Active Learning ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การจับคู่คำ การเล่นเกมทายคำ หรือกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

จากผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ แยมอ่อน (2559) และกิ่งรัก จบศรี (2561) ที่เห็นว่า ความพร้อมด้านทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในช่วงปฐมวัย รวมถึงการได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดย ศิริรัตน์ แยมอ่อน (2559) ระบุว่า เด็กที่มีพื้นฐานการรู้หนังสือดีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนมักสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่า และมีแนวโน้มประสบความสำเร็จทางการเรียนสูงกว่า ขณะที่ กิ่งรัก จบศรี (2561) พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล ทบทวนบทเรียน และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีผลเชิงบวกอย่างมากต่อพัฒนาการทางภาษาและความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเด็กในระดับประถมศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้รายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่งและครอบคลุมหลายมิติ โดยเฉพาะใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านครูผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีผลต่อการพัฒนาการทางด้านภาษาในมิติต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง ในด้านบุคคลพบว่าความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานในระดับปฐมวัย มีบทบาทในการเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านครอบครัวพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแล เอาใจใส่ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน ช่วยกระตุ้นและต่อยอดการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านครูผู้สอนพบว่า ความสามารถในการวางแผนการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม และการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ผู้เรียน มีผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนอย่างชัดเจน ขณะที่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีมุมหนังสือ และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจและสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรดำเนินการเชิงรุก และมีความต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละด้านอย่างเป็นระบบ เริ่มจากด้านบุคคล ควรส่งเสริมความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจตั้งแต่ปฐมวัย โดยเฉพาะการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก การรู้จักพยัญชนะ สระ และการผสมคำ ตลอดจนการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ด้านครอบครัว ควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีบทบาทในการทบทวนบทเรียนกับบุตรหลาน ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสร้างสภาพแวดล้อมในบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านครูผู้สอน ควรพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและตรงกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสม เช่น การมีมุมหนังสือ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และกิจกรรมแบบ **Active Learning** ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

ประเด็นที่ 3 องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย พบว่า องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างยั่งยืนต้องอาศัยกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในแง่แนวคิดเชิงระบบ งานวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของการส่งเสริมพัฒนาการพื้นฐานทางกาย ภาษา ความจำ และสมาธิ ตั้งแต่ปฐมวัย พร้อมทั้งสนับสนุนบทบาทของครอบครัวและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในแง่แนวปฏิบัติ เสนอแนวทางการพัฒนาเชิงรุกที่ชัดเจนตั้งแต่การพัฒนาผู้เรียนในระดับปฐมวัย

การสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน การพัฒนาศักยภาพครู และการออกแบบห้องเรียนเป็นพื้นที่ส่งเสริมพฤติกรรมรักการอ่านเขียน ส่วนในแง่การพัฒนาเชิงนโยบาย ผลงานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายในการวางแผนหลักสูตร กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเขียนอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมบริบทผู้เรียนในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านบุคคล ควรส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา เจตคติ และความสามารถเฉพาะบุคคลของผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและเน้นการมีส่วนร่วม เช่น การเล่นเกมภาษา การเขียนคำศัพท์จากภาพ และการฝึกเขียนตามคำบอกอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีระบบคัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เพื่อให้การวางแผนช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและต่อเนื่อง
2. ปัจจัยด้านครอบครัว ควรส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการร่วมพัฒนาทักษะการอ่านเขียนของบุตรหลาน โดยการอ่านหนังสือ การพูดคุยอย่างมีคุณภาพ และการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง รวมถึงสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ปัจจัยด้านครูผู้สอน ควรพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นการใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม เช่น การสอนแบบโฟนิกส์ การอ่านตามครู และการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดตั้ง PLC และการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาไทย เช่น การจัดมุมหนังสือ ป้ายคำศัพท์ หรือสื่อส่งเสริมการอ่านในชั้นเรียน ควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในระดับห้องเรียนและโรงเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อจูงใจนักเรียนให้ฝึกฝนการอ่านเขียนผ่านประสบการณ์ที่สนุกสนานและมีความหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังระดับชั้นอื่นหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้ และเพิ่มความครอบคลุมของข้อค้นพบ
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านออกเขียนได้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงลึกหรือวิจัยแบบผสม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กึ่งรัก จบศรี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 1(2), 6-17.
<https://ssrujournal.com/index.php/hssru/article/view/84>
- เกวลิน งามพิริยกร และสิทธิกร สุมาลี. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(3), 1217-1226. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/243245>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2565). รายงานผลการประเมินความสามารถด้าน
การอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2565. สำนักงาน.
https://drive.google.com/file/d/1c1LTm5NJL_g2ZenjdfBR1W6NND6sYkLH/view
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580
(พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- วรัญญา เสนสม. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเรื่อง
ประโยคเพื่อการสื่อสาร วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา). BUUIR.
<https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/9208>
- วสันต์ วรรณรัตน์. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยตามแนวทางการออกแบบ
การเรียนรู้ที่เป็นสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหา
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). SWU IR.
<https://ir.swu.ac.th/entities/publication/cf438134-234b-4d65-b3e8-df64c86c8c00>
- ศิริรัตน์ แยมอ่อน. (2559). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่าน การเขียนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร). NU Thesis.
http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2018_04_08_11_59_49.pdf